

Viepeu lobol

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Mit akarnak még?

Amikor a nyári szünet előtt országvilág előtt nyilvánvalóvá lett az ellenzék tehetetlensége, mert végül a trombitálást, meg a parlament előtti kávéházba való felvonulást nem lehet komoly politikai ténykedésnek tekinteni, az ellenzék azzal biztatta önmagát (hiszen hívei, akiket biztathatna, nincsenek), hogy majd így, meg úgy lesz, a nyári szünet alatt megszerzik az országot és azután szöröstől-böröstől felfalják a munkapártot és a kormányt. A nyári szünet eljött, de az agitáció elmaradt. Teljesen elmaradt, amint azt előre is tudhatta minden okos ember. Nem olyan a magyar ellenzék, hogy bármiféle akcióra képes lenne, de meg azután ugyan ki előtt agitált volna? A kivezényelhető szociálisták könyv nélkül tudják már a magyar ellenzék összes frázisait, a választóközönség pedig valami csodálatos módon elfordult ettől a szerencsétlen párttól. Nézzék meg mint fordult el tőlük először Fejér, azután Zemplén, s most legutóbb Hajdúvármérve! Azok a megyék, amelyek mindig ellenzékiek voltak. Hogy botránkoztak meg az eddigi viselkedésén, s hogy rémüldöztek még annak a gondolatától is, hogy újra a koalíció jöhet.

Azután következett az ellenzéki pártok egyesülése. Azt mondták, ez erősíteni fogja az ellenzékot. Erősítette?! Dehogy! A régi vezérek, akik ha nem is sokat, de valamit jelentettek, háttérbe szorultak, s a

vezérik egy olyan fiatal ember lett, aki sem nem politikus, sem nem szónok, sem pedig nem jelentős egyéniség. Persze ezt nem látták valamennyien szívesen, s innen van az, hogy az egyesült ellenzék ma gyengébb, mint valaha, s hogy a belső torzalkodások miatt megvan ott kötve minden kéz.

Igy áll ma az ellenzék. Némán, szinte öntudatlan kábultsággal várja mi lesz. S előre tudja, hogy bármi legyen is, abban ő mint cselekvő faktor nem fog szerepelni. Mert érzi, hogy tagjai erőtlenek, s hogy minden cselekvésre képtelen. Ezért még ma sem tudja, mit fog az ülésszak megkezdésekor csinálni. Bemegy-e a Házba, vagy nem megy be, trombitál-e vagy nem trombitál. Még nem tudja, s nem is fogja tudni az utolsó pillanatig, de viszont igaz, hogy senkit sem érdekel, hogy mire határozza el magát.

Ezzel szemben pedig a kormány és pártja gazdag, igazán magas nivóju programmal várja az ülésszak megnyitását. Ebben a programban benne van a nemzeti erőfejlesztés minden kritériuma. Ez a program évtizedek óta érzett hiányokat fog pótolni, s ehhez a programhoz már ő Felsége is hozzájárult. A kormánypárt tehát a korona és a nemzet teljes bizalmával várja egységesen, tette készen az ülésszakot.

Ilyen a két fél helyzete. Nem nehéz megjósolni annak a küzdelemnek a végét, amelyet ez a két párt fog megvívni. Lehetetlen, hogy az ellenzék maga is ne látná, ne tudná ezt!

Az egyetemi kórházépítés

Rendkívüli közgyűlés a városnál

Debrecen város törvényhatósági bizottsága ma tartotta meg rendkívüli közgyűlését, amelyet az egyetemi s a klinikai építkezések ügye tett sürgőssé. A közgyűlés iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg s az egyes tárgyaknál több fölszólalás hangzott el. A közgyűlés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Pontban délután 3 órakor nyitotta meg a közgyűlés Domahidy Elemér főispán, aki elsősorban Somogyi Pált parentálta el meleg szavakban. Megemlékezett arról, hogy Somogyi Pál két évtizeden át volt a törvényhatósági bizottságnak tagja, odaadó, lelkiismeretes buzgalommal vett részt a város ügyeinek intézésében s a bizottságokban sokszor adott kifejezést igaz, becsületos meggyőződésének.

Indítványára a közgyűlés részvétét jegyzőkönyvbe iktatta és erről értesítette az özevegvet.

Domahidy Elemér főispán kifejtette a rendkívüli közgyűlés szükségességét s azután rátért a közgyűlés a napirend tárgyalására.

(Az árvizkárosultak segélye.)

Első tárgyként ismertette K. Tóth Mihály dr. tanácsnok a belügyminiszter megkezdését az árvizkárosultak részére segély adása iránt. A közgyűlés segélyül a tanács előterjesztésére 1000 koronát szavazott meg. A kérdésnél Benkő János szólalt föl s a segély fölemelését kívánta s egyben lelkes beszédben szólalt föl a magyarság érdekében, amely a nemzetiségi, éppen a most elpusztult vidékeken megsemmisülés előtt áll.

ŐSZI KALAPUJJDONSÁGOK FEKETÉNÉL.

Stilustanítás

Irta: Kardos Albert.

Jankovich Béla, az új közoktatásügyi miniszter új életet akar teremteni a magyar közoktatásban. Nagyszabású reformokat tervez a közoktatásnak egész területén, de különös figyelmet tanusít a középiskola függő kérdései, nehéz problémái iránt.

A napokban rendeletet adott ki a fogalmazás, a magyar stílus tanítása ügyében. — Soha jobbkor! A magyar középiskolát talán egy oldalról sem érheti inkább a sikertelenség vádjá, mint a stilustanítás szempontjából. Tanárok maguk tapasztalják, felsőbb tanügyi hatóságok folyton panaszoziák, hogy a középiskola aránytalanul kevés tanulót bocsát ki az életbe a helyes fogalmazás és kivált a jó magyar stílus készségével.

A csekély eredményt leginkább két okból magyarázhatjuk, egy iskolán kívüli és egy iskolán belüli okból. A magyar nyelv el van árasztva idegenszerűségekkel, főképp németeségekkel, amelyek a napi sajtó zsilipién szinten feltartóztatlanul tódulnak be az iskolába. A magyartalan kifejezések ellepik a tanulók beszédét, kivált a fővárosban, de másutt is, ahol az újságok a serdületlen ifiúságnak könnyen hozzáférhető olvasmánvaivá lettek. Az újság még az önállótanabb tanár nyelvét

is megmételjezi, legalább annyira, hogy a tanár is szívesen használja a hírlapok divatos szavait és szólásait. E tekintetben a nyugatos irány művelt nagy pusztítást, amely mint hódító divat jármába hajtotta a tanárság jó részét; a kár annál nagyobb volt, mert az iskola a nyugatos irány kiváló stílművészeitől csak a zavarosságot, a különösségeket sajátította el, a meglátásokat és megértéseket, a kiváltásokat és a beidegzéseket, főképp kellenél több, szertelen sok többes számot.

De a fogalmazásbeli sikertelenségnek első sorban maga az iskola az oka. — Az iskola újabb időben maga is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a stílus csupán felesleges dísz, amelynek megtanítására nem szabad sok időt vesztegetni; a stílus finomságai helyett adjon az iskola minél több pozitív ismeretét, minél több gyakorlati, a szó szoros értelmében hasznos tudást. — Ezt a felfogást főképp a természettudományok tanárai hirdették, a kik megfeledeztek arról, hogy a külföld nagy természettudósai egyszersmind nagy stílusművészek. A francia Arago és Flammarion, a német Dubois-Reymond és Virchow világraszóló hatásukat jórészt magasra, szinte klaszszikus tökéletességre fejlesztett stílusoknak köszönhetik.

Nem dicsérhetjük eléggé Jankovich minisztert azért, hogy ennek a ferde felfogásnak hadat izent, hogy az iskolai fogalmazást

és a helyes és szép stílus tanítását vissza akarja juttatni méltó és jogos helyére.

Hogy ezt mily eszközökkel akarja elérni, hogy a stilustanításnak milyen módszerét jelöli ki, ez nem tartozik e lap hasábjaira. A nagyközönséget legfőljebb az érdekli, hogy a miniszter megköveteli, hogy ezentul magyar nyelvet, magyar stílust csak olyan tanárok taníthassanak, akik a magyar nyelvet kifőggástalanul bírják szóval és írásban. A lehető leghelyesebb rendelkezés, amelynél még tovább is el lehetne menni: nem volna szabad középiskolai tanszékre bocsátani tanárt, akinek a magyar nyelvbeli jártassága nem teljes. Rég elmúlt az az idő, mikor a középiskolai tanárok jórészt idegen aikuak közzül kerültek ki; ha pedig valaki újabb időben szánja magát idegen anyanyelvvvel a tanári pályára, az jöjjön Debrecenbe, a debreceni bölcsészeti karra, ahol nemcsak szaktudománvára készülhet el, hanem a magyar nyelvet is magáévá teheti.

Ha a közoktatási miniszter terve úgy valósul meg, ahogy ő reméli, ha a középiskola a fogalmazás-tanításban eléri azt a magas célt, amelyet a miniszteri rendelet elébe tűz, akkor miránk is illeni fog a híres francia mondás: a stílus az ember. Sőt talán elérhetiük azt is, hogy a jó magyar stílus nemcsak világos gondolkodásu, értelmes embert fog jelenteni, hanem jó magyar embert is.

(Fedezetek kijelölése.)

Felhatalmazta a közgyűlés a tanácsot, hogy a leánygimnázium segélyvezetéseként alapított két tanszék fedezetére szolgáló összeget utalványozza ki. Kimondta, hogy a vízvezetési hálózat kibővítésének s a vízvezetési ellenőrző kut üzemcsatornájának költségeit a csatornázási díjakból, illetve a házi bekötésekből megtérült összegekből létesült alapról kell fedezni s ez alapoknak a fölveendő legközelebbi kölcsönből vissza kell téríteni. — Ugyancsak ily módon fedezik a városi telkek vízvezetési berendezésének költségeit is.

(Az egyetemi kórház építése.)

A tanács bejelentette, hogy a belügyminiszter az egyetemi kórház építésére vonatkozó határozatot jóváhagyta s előterjesztette, hogy tekintettel az ebből a városra származható haszonra, az építési munkák kiírása és végrehajtása körüli intézkedések jogát ruházzák át a kultuszminiszterre azzal a kikötéssel, hogy az építési összeg 65 százaléka erejéig kapják meg a munkákat a lehetőség szerint debreceni iparosok és munkások. Egyben javasolta a tanács, hogy mondja ki a közgyűlés a birtokon kívül való felelősséget.

János Zoltán elfogadja a tanács javaslatát, bár előzőn ellenezte, hogy az építkezési intézkedések jogát a miniszterre ruházzák. Miután azonban a debreceni iparosok és munkások biztosítva vannak s erről meggyőződött, elfogadhatónak tartja a javaslatot. — Azokra a sorok közt való meggyanúsításokra, amelyek róla is megjelentek és amelyeket visszautasít, kijelenti, hogy nem vezet más cél, mint csak a közérdek, mint csak az, hogy mielőbb épüljön fel az egyetemi kórház s a debreceni munkások munkához iussanak. A városnak a külpolitikai helyzet miatt sokáig nem lehet pénzhez jutnia és így a most rendelkezésre álló 3.000.000 koronát kell ugy fölhasználni, hogy abból a debreceni iparosoknak és munkásoknak haszna legyen. Javasolja annak fölvetését a határozatba, hogy az tekintessék debreceni iparosnak, aki egy év óta már itt iparos.

Kovács József polgármester indítványozza, hogy az építő bizottságba Domahidy Elemér főispánt is válasszák be.

Freund Jenő dr. stílus módosítása után a közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát János és a polgármester indítványának kiegészítésével.

(Az ötmillió befizetése.)

A kultuszminiszter leirt a városhoz, hogy az egyetem céljaira megszavazott öt millió koronát fizesse be mielőbb, vagy amennyiben ezt nem teheti, 1916-ig halasztást ad, de fizessen az összeg után a város a befizetésig 4 százalékos kamatot. A közgyűlés hosszú tanácskozás után kimondta, hogy fölír a miniszterhez: a kamatfizetéstől tekintsen el és egyezzen bele, hogy a munka előhaladásához képest fizesse ki a város az öt millió koronát.

(A rendőrségi palota.)

A belügyminiszter jóváhagyta a rendőrségi központi palota építését némi apróbb megjegyzésekkel. A közgyűlés ezt tudomásul vette és hosszas vita után kimondta, hogy az építkezést haladéktalanul meg kell kezdeni, mert a munkásoknak így munkaalkalmat tudnak adni, kimondta továbbá, hogy a 800.000 korona építési költséget lehetőleg debreceni bankok bevonásával kell kölcsönképen megszerezni. Domahidy Elemér főispán meg is ígérte, hogy a kormánynál — amely újabb függő kölcsönök fölvetését helyteleníti — a kölcsön jóváhagyása érdekében közbe is fog járni.

(Egy milliós kölcsön meghosszabbítása.)

A tanács a szeptember 9-én leírt egy millió koronás függőkölcsönt a debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banknál meghosszabbította, miután kifizetni nem tudták, a következő föltételek mellett: a kölcsön 1914. szeptember 9-ig föl nem mondható, a város fizet az Osztrák-Magyar Bank mindenkor kamatlábánál 1 és háromnegyed százalékkal magasabb kamatot, 1 százalékos jutalékot. A közgyűlés, mi-

után a feltételek nem kedvezőtlenek, a tanács intézkedését jóváhagyta s egyben kimondta, hogy fölír a miniszterhez: engedje meg, hogy a gyámpénztári s egyéb alapok tőkeit a házipénztár kölcsön vehesse.

(Egyéb ügyek.)

Kimondta a közgyűlés, hogy a tisztviselők fizetési előlegére vonatkozó szabályrendeletet nyomassa ki a tanács és csak azután terjessze be, valamint a közigazgatási bizottság féléves jelentései is ezután kinvomatandók. Megengedte, hogy a Debreceni Dalegyelet a város címerét használhassa. Elutasította a Fried és Adorján cég felelősségét a saját késedelme folytán reá kiszabott kötbér ellen.

Végül néhány kisebb jelentőségű ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

A létszámemelés

Közös miniszteri tanácskozás

Ma délelőtt tizenegy órától késő délutánig tanácskoztak a két kabinet felei és tagjai a most felszinen levő hadügyi kérdésekről. A megállapodás létre is jött és a közös minisztertanács a hadügyi vezetőségnek redukált kívánságait teljesítendőnek találta.

A közös minisztertanácsról a következő tudósítás számol be:

Tisza gróf Bécsben.

Bécsből táviratozzák: Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel 7 óra 10 perckor Teleszky János dr. pénzügyminiszter társaságában Bécsbe érkezett és a Bankgassei magyar házban szállott meg. Délelőtt kilenc órakor a miniszterelnök lakásán előzetes tanácskozások folytak, a melyeken Tisza István gróf miniszterelnökön kívül Hazai Samu báró honvédelmi miniszter és Teleszky János dr. pénzügyminiszter vettek részt. Ez alkalommal Hazai Samu báró honvédelmi miniszter beszámolt azokról a tanácskozásokról, amelyeket két napon át Bécsben folytatott.

Előzetes tanácskozás.

Bécsből táviratozzák: A délelőtt folyamán Tisza István gróf miniszterelnök Popovics Sándor dr. titkos tanácsosnak, az Osztrák-Magyar Bank kormányzójának látogatását fogadta. Popovics dr. meglátogatta Teleszky János pénzügyminisztert is. — Tisza István gróf azután Burján báróval, öfelsége személye körül miniszterrel folytatott rövid tanácskozást. Tíz órakor Teleszky János pénzügyminiszter Kállay dr. osztálytanácsosnak, a magyar pénzügyminiszterium költségvetési szakelőadójának kíséretében Zalesky lovag osztrák pénzügyminiszterhez ment és a két pénzügyminiszter, valamint a költségvetési szakelőadók tanácskozást folytattak egymással. Tizenegy órakor a miniszterek megjelentek a közös külügyminiszteriumban a közös miniszteri értekezleten való részvétel céljából.

A közös értekezlet.

Bécsből táviratozzák: A delegációs ülészek előkészítése céljából ma délelőtt tizenegy órakor a közös külügyminiszteriumban miniszteri értekezlet volt, amelynél Berchtold Lipót gróf közös külügyminiszter elnökölt. — Az értekezleten részt vettek Tisza István gróf és Stürgkh gróf miniszterelnökök, Teleszky dr. és Zalesky lovag pénzügyminiszterek, Hazai Samu báró és Georgi báró honvédelmi miniszterek, Bilinski lovag közös pénzügyminiszter, Krobotin lovag hadügyminiszter, Konrád báró, a vezérkar főnöke és Hausz tengernagy tengerészeti parancsnok. A jegyzőkönyvet Günther udvari és miniszteri tanácsos írta.

A közös miniszteri értekezletet fél kettőkor félbeszakították, mert Berchtold gróf közös külügyminiszter félkettőre hívta meg Patics miniszterelnököt villásreggelire.

40,000 katona és 435 millió.

Bécsből táviratozzák: A Neues Wiener Tageblatt jól informált helyről nyert értesülés alapján közli, hogy a minisztertanács ma délután elfogadta a hadügyi vezetőség redukált előterjesztését. A létszámemelés ezek szerint 40,000 főnyi lesz, a kiadásokra 435 millió korona kell. Ebből 235 millió korona a Balkán bonyodalmak folytán szükségessé vált intézkedések fedezésére kell s ezt az 1914-iki első félévi budgetbe kerül, 200 millió korona pedig, amely a második félévi budgetben nyer fedezetet, a létszámemeléssel kapcsolatos kiadásokra kell.

Bűnügyi nyomozás a debreczeni színházban

Az eltűnt levél

Ma délután a debreczeni rendőrséghez szenzációs feljelentés érkezett. Lajthay Károly, a szintársulat szimpatikus, talentumos tagja panaszkodott, hogy a színház belső folyosójáról, ahol a társulat tagjai címére érkezett levelek vannak kifüggesztve, egy levelet eltűntették ismeretlen tettesek. A levelet egy nagyrahivatott fiatal színigazgató írta a művészhez, akit néhány estére terjedő vendégszereplésre kért, sőt nem valószínűtlen, hogy szerződéssel is kínált meg.

— Ma délelőtt, — adta elő a rendőrségen Lajthay Károly, — kollégáim figyelmeztettek, hogy a levélszekrényben leveleim vannak. Ezek egyike Márffy Károly dr. színigazgatótól való, akihez évek óta való kollégialis és baráti viszony köt s aki már többször hívott vendégszereplésekre. Nem valószínűtlen tehát, hogy most is erre kért levelében. Mint-hogy az ilyen vendégszereplés pénzt jelent, örömmel siettem a levélszekrényhez, melyben azonban legnagyobb meglepetésemre a jelzett és „Dr. Márffy Károly színigazgató” felírással ellátott levelet nem találtam.

— Vannak tanui, akik látták ezt a levelet?

— Hogyne. Pályatársaim közül többen látták a fentebb leírt levelet, mely egy színháznál már azért is feltűnő, mert szezon elején a színészek még nem igen leveleznek igazgatókkal.

— Ki felelős ezekért a levelekért?

— Nézetem szerint a színházi gazda kötelessége lenne a levelek fölött való őrködés. Aki úgy látszik, ezt maga is tudja, mert fenti alkalommal járt is a levélszekrény körül . . . Bizonytal az ellenőrzést gyakorolta . . . Akkor még helyén volt a levél, mely érthetetlen módon tűnt el, mintha csak a föld nyelte volna el . . .

— Lehetett valakinek érdeke, hogy az ön levelét eltüntesse? . . .

— Erre igazán nem adhatok precíz feleletet . . . Színháznál ugyanis nem igen tudhatja az ember, hogy mikor tesznek kárt azok, akiket barátainak tart az illető . . . A pronon-szirozott mosoly kitűnő takaró . . .

A rendőrség pedig mit tehet, nyomoz, nyomoz, anélkül, hogy csak legkisebb eredményre lenne kilátása . . . Mert hiába:

— Színháznál nem igen tudhatja az ember . . . A mosoly olyan jó takaró . . .

(gy. zs.)

A dorogi magyar püspök fölszentelése előtt

Beszélgetés Miklóssy István püspökkel

A magyar államegység erősítésére hatalmas új pillért állított az ország kormányának bölcsesége, mikor a hajdudorogi magyar szertartású görögkatolikus püspökséget felállította. Mintha csak éket akart volna verni a nemzetiségi terjeszkedésnek, mely Erdélytől Szatmárig és Máramarosig gyűrűként veszi körül ez ország testét s fenyegeti elnyeléssel a vallási alapon testvér magyar népet, emelkedik szigetként a hullámok fölé az új püspökség, hogy hatalmával, tekintélyével és súlyával utját állja a nemzetiségi felszivódásnak. Éppen ezért kell, hogy a vasárnap elkövetkező beiktatáson az ország szemét, szívét és minden szimpátiáját Hajdudorog felé irányítsa, ahol 163 község népe fog találkozni, hogy hódolatát a magyar állam egyik legméltóságosabb képviselőjének: az új magyar püspöknek bemutassa.

Mindezek a tekintetek természetesen elsősorban terelik a közfigyelmet az új püspök személyére, akinek agilitásától, műveltségétől és tapintatától függ, vajjon mindazokat a várakozásokat, reményéseket be tudja-e váltani, melyet joggal vár el tőle az ország és minden polgára, kiknek munkájából és áldozatkészségéből az új püspökség megszületett. Ez az általános érdeklődés vezeti lapunkat is, mikor a hajdudorogi egyházmegye első püspökének beiktatása előtt felkerestük debreceni lakásán Miklóssy István püspököt, hogy programjáról és jövőendő terveiről a közvéleményt tájékozhassuk.

A románok és az új püspök.

Az új püspök, aki ideiglenesen a kereskedelmi- és iparkamara első emeletét lakja, impozáns megjelenésű, életerős, és világias fellépésű férfiú. Haja kissé őszbe játszik, mellyel ellentétben telt, piros pozsgás arca mintha meghazudolni akarná életkorát. Alig néz ki negyven évesnek. Fellépése a rutinos diplomatát sejteti, aki azonban nemcsak azt érzi, amire előkelő állása kötelezi, hanem tudja, mivel tartozik az ország közvéleményének is. Ezért tartózkodás nélkül nyilatkozik:

— Ismerem a nehézségeket, melyek küldetésem elé torlódtak. Ezeket a legtapintatosabban részint már is *sikerült elhárítanom*, a jövőben pedig a legnagyobb szeretettel fogom meggyőzni azokat, akik bennem ellenséget láttak, hogy tévedtek.

— Ön azt kérdezte, vajjon a románok megnyugszanak-e a fejleményekben? Erre minden optimizmus nélkül felelhetem, hogy *már bele is nyugodtak*.

— Igen, ez már túlhaladott álláspont — magyarázza Papp Gyula debreceni görögkatolikus lelkész. És legjobb bizonyítéka a megnyugvásnak, hogy *163 községből 136 lelkész jelentkezett* a vasárnapi beiktatásra, mely egyszermind a hódolat ünnepe is. Ugyanis a beiktatás egyik leg-

fenköltebb programpontja lesz, mikor a Hajdudorog egyházmegyei *papság hódolata, hiúsága és fiúi engedelmissége jeléül kézsókolásra járul a püspök elé*.

— Ismétlem, — vette át ismét a szót a püspök — hogy szeretettel akarom meggyőzni egyházmegyém minden tagját, mivel tartozunk mindnyájan, így ők is, a magyar hazának.

— A magyar nyelvhasználat tekintetében milyen invektívákkal jött Méltóságod?

— Erre nézve a törvény félre nem magyarázható intézkedést tartalmaz. *Ol-tárnyelvül* továbbra is anyanyelvüket használják, egyebekben *három évi átmenetet* tartalmaz a törvényes rendelkezés a magyar nyelv használata végett.

A székhely-kérdés.

Mint az új püspökség egyik függő kérdése, a *székhely-kérdés* iránt is érdeklődtem Miklóssy István püspöknel.

— Ez a kérdés még tárgyalás alatt van. Minden körülmények között úgy intéztetik el, amint az az egyházmegye és a nemzet céljainak legjobban megfelel. Mert mondanom sem kell, hogy az új püspökség *nemzeti célokat* is szolgál. Éppen ezért *az államé lesz ennél a kérdéskorban az utolsó szó*. Ugyanis a szentszékkal kötött megállapodás szerint *az állam tartozik a püspöki rezidenciát megépíttetni, hat kanonok számára lakást adni, szemináriumot és tanítóképezdét létesíteni*.

— Lehet-e ennél a kérdéskorban döntő jellege annak, vajjon a városok *milyen hozzájárulást* adnak az új püspökség létesítésére?

— Alig hiszem. Így elsősorban is a püspöknek joga van egyházmegyéje területén *bárhon* lakni. Minthogy a görögkatolikus püspök *plébániát nem lát el*, teljesen mindegy, hol intézi egyháza ügyeit. Így egy ideig kedvező fogadtatásra talált az a lehetőség, hogy *Budapesten* lakjam. Majd *Nagykárolyban* kerestem alkalmas lakást. Mivel azonban a főváros extra területiális hely és nagyon kiesik egyházmegyémtől, szerintem pedig a székhelynek az egyházmegye zömében kell lennie, próbálkoztam Nagykarollyal, ahol azonban alkalmas lakást nem találtam. Így jöttem *Debrecenbe, ahol egyszerű lakó akarok lenni*. Hiszem, hogy becsülétes, *hazafias munkámban minden magyar ember támogatni fog*.

A beiktatás programja.

Miklóssy István hajdudorogi beiktatását egy három tagú komisszió készítette elő. Ebben résztvettek *Jackovich Mihály* vikárius, hajdudorogi, *Papp Gyula* debreceni és *Ujhelyi Andor* dorogi lelkészek.

Az ünnepség vasárnap reggel *feltiz*

rogra érkeznek *Drohobeczky Gyula* körösi órákor kezdődik. Ez alkalomra Hajdudorog-szertartású püspök, aki mint *szentelő püspök* fog celebrálni, továbbá *Fischer Colbrie* Agoston kassai és *Lányi József* dr. tinini felszentelt róm kat. püspök, akik a *hivatali segédletet* szolgáltatják.

A menet feltiz órákor harangzugás között fényes asszisztenciával indul a székes egyházba, ahol a püspökök elhelyezkednek s a *szent mise kezdetét veszi*. Ezen már a felszentelendő is résztvesz.

Most a *kis izodosz* (menet) kezdődik, melynek végeztével a *királyi adomány-levél* és a *pápai bulla* felolvasása, valamint az *eskü letétele* következik.

Ezt követi a *hitvizsgálat*, mely után a tulajdonképeni felszentelés következik. Kezdődik ez a szent olajjal, *krizmával való megkenéssel*, melyet a kettős ektenia, a pápáért és a királyért, a katochumenek ekténiája, végül a „*Kik a kerubokat*” kezdetű himnusz kíséri.

Most a felszentelt püspök a „*nagy izodosz*” keretében átveszi először a diszkost és az oltárra helyezi. Végeztül a szent mise *kánonja* és a szent *áldozás* következik, melynek keretében az egyházmegye papjai *hódoló kézsókra* mennek a püspök elé. Ezzel a felszentelési aktus véget ért.

A beiktatás két pontból áll:

A felszentelt püspök *trónfoglalásból*, majd a királyi ajtónál az ünnepély befejezéséből . . .

. . . Ezzel Miklóssy István a hajdudorogi magyar szertartású görögkatolikus püspökségnek élére áll, ahonnan az idegen oltárra tévedt magyarság visszatértését, a magyar király és a magyar nemzet iránti hűség érzetének a hittel való erősítését várja tőle ez az ország. Minden igaz magyar ember kell, hogy segítse ebben a törekvésében. És az Isten áldása legyen utján!

Gyulai Zsiga.

= **Bizalom a kormányban.** Győrben táviratozzák: Győr vármegye állandó választmányára ma Szodtfried József főispán elnöklésével ülést tartott. Az ülésen Tisza István gróf miniszterelnöknek bemutatkozó leiratát tárgyalták. Az állandó választmány tizen-négy szavazattal négy szavazat ellenében elfogadta a következő előadói javaslatot:

Győr vármegye közönsége Tisza István gróf miniszterelnököt és az ő előterjesztésére alakított magyar királyi kormányt bizalommal üdvözli, kijelenti, hogy az ő felvétele bizalma által eléje tűzött föladatak megoldásában törvényes hatásköréhez képest hazafias buzgalommal és energiával támogatja, mert meggyőződött arról, hogy az ország a személyes gyűlölködésből táplálkozó áldatlan belpolitikai helyzetből és ennek eredményeképpen előállott gazdasági romlásból Tisza István gróf fajnagyr és minden irányban tántoríthatatlan hazafisága által kivezethető.

A közgyűlés kedden, hetedikén lesz és előreláthatóan elfogadja az állandó választmány javaslatát. Győr megye a múlt év októberében bizalmatlanságot szavazott a kormánynak.

Iskolakötények, Csipkeáruházában, Sas-u. 4. 12-50
harisnyák óriási választékban, rendkívül olcsón LANTOS
Telefon

telést veszi el, de a költségeket is maga fogja megfizetni.

Igy beszélnek állítólag már országsszerre a végrehajtók. Nincsen adós s a hitelező vállalatok és pénzintézetek inkább nem csinálnak üzletet, semhogy a megállott ipart és kereskedelmet a maga éltető vérkeringésébe hozzák.

— Minek akkor a *negyedik végrehajtó* Debrecenben? — kérdezik önök és kérdezem én, te, ő és mi valamennyien, adósok? . . . A hatalmas bankdirektor urak talán a megmondható, akik ülnek a milliókon és rejtelmes mosollyal ajkukon, mély sajnálattal jelentik:

— Mit sem tehetek . . . Igen sajnálom, hogy mit sem tehetek! . . .

A tudomány mai álláspontja szerint bebizonyíthatóan az Odol a legjobb szer a száj és a fogak ápolására.

Színház

* „Benn az erdőn”. (A színházi irodajelentése.) „Benn az erdőn” a címe a Garvay Andor új drámájának, amely ma, szombaton este A) bérletben kerül színre. Egészen eredeti s különleges koncepciója ez a darab, amelynek mindössze négy szereplője van. Egy eldugott erdei lakban játszódik le az izzó, drámai erővel telített cselekmény s ebben a romantikus miliőben is a mai kor mindenre kész pénzharcát találjuk, melyben még a szerelem is csak eszköze a számító üzletnek. A rendkívül hatásos dráma szerepeit Halassi Mariska, Uti Giza, Fehér Gyula és Lajtai Károly játsszák. E kitérő együtteshez járul még az a teljesen új kiállítás, amely ehhez a darabhoz készült. A harmadik felvonás nyílt erdei részlete, egy igazán tökéletes illuziót keltő, hangulatos kép. Ez az előadás tehát alkalmas lehet arra, hogy egy mindenképpen értékes, művészi nivót reprezentáljon.

* A „Viola” vasárnap délutáni reprise. (A színházi irodajelentése.) Szigethy Imre kitűnő népszínművének: Viola az alföldi haramiának vasárnap délutáni reprise iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A darab főszerepeit játsszák: Fehér Gyula (Viola), Halassi Mariska (Violáné), Kassay Károly (Peti cigány), Madas István (Nyuzó főbíró) és Rónai Imre (Iczig). A jegyeket mérsékelt helyárak mellett már árusítja a színházi pénztár.

* Diszelőadás. (A színházi irodajelentése.) Hetek óta folynak már a próbák, Bartók Lajos nagyszabású verses drámájából: a „Thurán Anná”-ból, amelyet október 6-ikának estéjére diszelőadásul szánt az igazgatóság. Régióta nem játszottak már a debreceni színpadon ezt a kitűnő, klaszszikus drámát, amely hatásosan felépített történelmi cselekményével nagyszerű élvezeteket ígér. A főszerepeket Károlyi Ipolya, Halassi Mariska, Uti Giza, Bánvai Irén, Fehér Gyula, Nagy Sándor, Lajtai és Vándory játsszák. A diszelőadás B) bérletes lesz.

* „Buksi” kisbérletben. (A színházi irodajelentése.) Az igazgatóság a vasárnap esti kisbérlet közönségének is bemutatja az operett-sláger: a „Buksi”-t. Erre az előadásra földszinti és első emeleti páholyok is kaphatók. Ma már a darabot felesleges bővebben ismertetni, mert hiszen mindenfelé beszélnek róla. A pompásabbnál pompásabb attrakciók estéről-estére nagyobb hatást váltanak ki. A kuplékat pedig már az utcán is dudolják, ami egy operett népszerűségének elismerten legkompetensebb bizonyossága. A „Buksi” vasárnap esti előadására is árusítja már a jegyeket a színházi pénztár.

* Protea még csak ma és holnap látható az „Apollóban”.

HIREK

— Vasárnapi istentiszteletek. A debreceni református templomokban vasárnap a következő lelkészek tartják az istentiszteletet: A Nagytemplomban Gáboriáni Szabó Gábor s.-lelkész, a Kistemplomban 9 órakor Demeter Gyula s.-lelkész, 11 órakor Nagy Lajos s.-lelkész, a Kossuth-utcai templomban Hajdu Gyula s.-lelkész, az Ispótyi-templomban Boér Károly vallásoktató lelkész, a csapó-kerti Imaházban Kovács János vallásoktató lelkész, a homok-kerti imaházban Polgár Gyula s.-lelkész.

— Válik a királynő. A tróniától megfosztott portugál király házassága után alig néhány nap múlva világszerte feltűnést keltett az újságoknak az a híre, hogy Mánuel exkirály feleségét egy müncheni kórházba kellett szállítani. Akik Mánuel király multját az újságokból ismerik, mindjárt sejtették, hogy a szerencsétlen asszonynak a betegsége milyen természetű? Ezeket a sejtelmeket most berlini és londoni táviratok igazolják, amelyek szerint a királyné, ha felgyógyul is, nem tér vissza többé a férjéhez, mert a házasság felbontására többé gondolni sem lehet. A királyi drámának e jelentős fordulójáról Londonból ezt táviratozzák: Mint a „Daily Mail”-nek Berlinből táviratozzák, Augustza Viktória branzanzai hercegnő főgyógyulása után nem fog visszatérni férjéhez. Mánuel volt portugál királyhoz, hanem állandóan atyjának sigmaringeni kastélyában fog lakni. Betegségéről még mindig nem lehet tudni semmi pontosat. Hohenzollern Vilmos herceg udvarában minden fölvilágosítást megtagadnak. Mindinkább szaporodnak a házasság felbontásáról szóló hírek. Az említett lap berlini levelezője közvetlenül müncheni udvari körökből úgy értesült, hogy Augustza Viktória hercegnő már három nappal a lakodalom után elhagyta urát átláthatatlan különbségek miatt. A királyné gyógyulása több hétig el fog tartani. A páciens, mihelyt állapota megengedi, a sigmaringi kastélyba megy és ott várja meg teljes gyógyulását. Arra, hogy ismét visszatérjen Mánuel exkirályhoz, gondolni sem lehet.

— Kalandos hír az eltűnt patriárkáról. Belgrádból jelentik: A Pravda azt állítja, hogy Bogdanovics patriárka nem halt meg Gasteinban, hanem Amerikában van.

Egységárak

12

K

City cipők

raklára Piac-utca 40., a Honpártával szemben.

16

K

— Az oratóriumi vallásos-estélyek, melyek a múlt évben is olyan kedves és látogatott összejövetelek voltak, f. hó 5-én, vasárnap délután újra megkezdődnek. Ez összejöveteleken, melyek ezután minden vasárnap tartatnak a kollégiumban, az érdeklődő közönséget szívesen látja a rendezőség. Az estély minden alkalommal 5 órakor kezdődik.

— A Balkán. Athénből táviratozzák: A Göben német cirkáló Dedeagacs kikötőjébe érkezett. A Nea Hellasz című lap jelentése szerint a gőzösnek a kikötőbe való érkezése összefügg a városnak a görögöktől való kiűritésével, amely esetleg nyugtalanságot idézhetne elő. Pánász külügyminiszter egy miniszteri értekezlet után kijelentette a nagyhatalmak képviselőinek, hogy a görög csapatokat nemcsak Dedeagacsból, hanem Lázoszból és Maróniából is visszavonják. A tráciai tengerpartot a mai nap folyamán kiűritik. — Belgrádból táviratozzák: Bolgár komitácik a Timok folyónál átlépték a határt és benyomultak szerb falvakba. A szerbek a határszéli helyőrségeket megerősítik a bolgárok ellen. — Párisból táviratozzák: A „Temps” jelenti Monasztirból, hogy két nap óta nagy pánik van itten. A tisztviselők családja elutazott, ők maguk is készen vannak arra, hogy szükség esetén az állami pénzzel és a levéltárral elutazzanak. Velezből folytonosan újabb csapatok érkeznek.

— A „Germinal” hatalmas, méreteiben is megkapó plakátjai már kiragasztva vannak Turai oszlopain. A járó-kelők tömegesen állanak meg s nézik a művészies plakátokat, mely hirdeti, hogy Zóla halhatatlan szociális drámája az Uránusban október 6-tól egész héten át bemutatásra kerül.

— A temesvári példa. A temesvári kamara vezető emberei nemrég megtekintették a debreceni kamara új székházát. El voltak tőle ragadtatva. Elhatározták, hogy ők is építenek székházat, bérház nélkül, tisztán a hivatal elhelyezésére. Múltános árban telekhez jutván, az építés költségeire 500,000 koronát irányoztak elő. E félmillió koronának hitelre való megszerzése a mai időkben ott is nehézségekbe ütközött. Azonban jelentkezett egy férfi, Rösenberg Oszkár, aki azt mondta: „Szerencsémnek tartom és kötelességemnek is, hogy szülővárosom egy oly közintézményének szíveséget tehetek, mint a kamara. Felajánlom a félmillió koronát 5 százalékra”. A temesvári kamara tegnapi közgyűlésén nagy lelkesüléssel vette tudomásul az ajánlatot. Vajjon Debrecenben akadnak-e milliomosok, akik ezt a példát követni fogják?!

— A kolera. A belügyminisztérium közegészségügyi osztálya ma délből azt közli, hogy a bácsodrogmegeyi Apatinban 3, Obecsén 1, a temesmegeyi Homokoson 3, a krassósözörénymegyei Szakaláron 4, a fejérmegyei Adonyban 1 koleramegbetegedés fordult elő.

— A politika. Kisújszállásról jelentik: Addig politizált Szatmári István kisújszállási gazda, míg a sok szónoklás, veszekedés idegbajossá nem tette. Betegsége egyre súlyosbodott, utóbb már valósággal buskomorrá lett. Tegnap Szatmári beleugrott az udvarán lévő kutba. Csak nagynehézen tudták kimenteni. Súlyos sérüléseivel kórházban ápolják.

— Eladta az apja. Bécsből táviratozzák: A bécsi rendőrség tegnap letartóztatott egy Németh Franciska nevű harmincéves asszonyt leánykereskedés miatt. Az asszony egy Baumann nevű tizenöt éves leányt akart eladni egy győri nyilvános házban. A vallatásnál kiderült, hogy a leányt saját apja adta át az asszonynak. A rendőrség az apát is letartóztatta.

— Az Uránus (Korona-passage) mai új műsora. 1. Az abruzói hegységben. 2. Puppák ur szerelmes, humoros jelenetek. 3. A sztrájk, szociális dráma. 4. Az indus-nő hájlaja, indus történet. 5. Egy nap a hindus-család életéből, életkép. 6. Ablak-redőnyök, kacagtató bohózat. Előadás kezdete d. u. 3-tól 6-ig félhelyárakkal, 6-tól rendes helyárak. Folytonos bemenet. Bérlet, tisztviselő- és trafik-jegyek érvényesek.

— **Nagy vasúti szerencsétlenség.** Madariból táviratozzák: Tegnap este az északi vasút vonalán Mariadna állomás közelében egy tehervonat összeütközött egy személyvonattal. Öt ember azonnal meghalt, harmincnégy megsebesült, nagyrésztük súlyosan. több kocsi teljesen rommá lett. A vasúti sín-pár fölszakadt és ezért a forgalom ideiglenesen szünetel. Odesszából táviratozzák: A kaukázusi borzalmas vasúti szerencsétlenség ügyében, amelynél negyven ember meghalt és csaknem száz megsebesült, a vizsgálat véget ért és megállapította, hogy a katasztrófa oka a rossz talpfaanyag volt. A közlekedési miniszter a szerencsétlenség helyén tartózkodik és maga is részt vesz a nyomozásban.

— **Gyermek-délután az Uránusban.** Az Uránus mozgó-színház a szokásos szombat délutáni félhelyáru gyermek-előadást ma d. u. 3 órai kezdettel tartja meg. E célra az igazgatóság gyönyörű, gyermekek lelkivilágának megfelelő műsrot állított össze. Az előadások 3-tól fél 5-ig és fél 5-től 6-ig tart. Folytonos bemenet.

— **Októberi menetrendünk** már megjelent és 20 fillérért lapunk kiadóhivatalában és az összes tőzsdékben kapható. Ezen menetrend, mely kicsi alakjánál fogva mindég zsebben hordozható, teljesen feleslegessé teszi a nagy menetrendnek a megvételét. Menetrendünk a debreceni embernek nélkülözhetetlen, mert minden keresgélés nélkül mutatja az egyenes utirányokat Debrecenből kiindulva bárhova és vissza Debreczenbe. Első pillanatra megtalálható benne az az irány, ahova vagy honnan utazni akarunk, ami pedig a máv. menetrendekből csak keresgélés után, nehézkesen állapítható meg.

— **Tűzoltó-gyakorlat a vízvezetékkel.** Az önkéntes tűzoltó-testület és a magy. kir. államvasút műhelyének tűzoltói e hó 5-én vasárnap délután fél 4 órakor tartják ez idei záró-gyakorlatukat a református főiskola épületén. Ez alkalommal próbálják ki a vízvezeték vizszolgálati képességét és a tüzi feckendők alkalmazhatóságának megállapítását.

— **A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója.** Debrecen város adóügyi-osztálya a következő hirdetést tette köze: Az 1913. évre szóló nyilvános számadásra kötelezett vállalatok üzleti és III. oszt. kereseti adó kiszámítási javaslatokat tartalmazó kivetési lajstromok a Pénzügyminisztérium által 1910. évi 111.600. számú körrendeletnek megfelelően 1913. évi október hó 4. napjától 1913. évi október hó 11. napjáig 8 napig tételnek ki a városi adóhivatalnál félmelet 9. ajtó, közszemlére, hogy azokat mindenki megtekinthesse és észrevételeit a kivetett adók ellen a m. kir. pénzügyigazgatósághoz intézve a fenti határidő alatt megtehesse. Tárgyalási határnapok: üzleti adóra lajstrom 1—40 tételig, III. oszt. kereseti adóra 1—31 tételig; f. évi október 13-án lajstrom 41 illetve 32 tételétől végig f. évi október 14-én. A tárgyalás naponként reggel fél 9 órakor veszi kezdetét a városház nagyteremben.

— **Valóságos bucsujárás van már az Uránusba,** hol a „Germinal” előadásaira már árusítják a jegyeket. Bemutató előadás október 6-án, hétfőn este 6 órakor, a második előadás 9 órakor s folytatólag a következő napokon, naponta két előadásban. 6 és 9 órai kezdettel kerül bemutatásra. A „Germinal” Zola halhatatlan remeke 8 részből áll. Elővételi jegypénztár nyitva d. e. 10 órától 1-ig, d. u. 3-tól egész nap. Telefon 3-28. A mérsékeltlen felemelt helyvárok a következők: Páholy 7.50, zsöllye 1.80, zártszék 1.40, 1-ső hely 1.10, II-dik hely 80 fill., III-dik hely 50 fillér.

— **Liliomtipró a kriptában.** Nyiregyházaról jelentik: A temető egyik kriptájában rátaláltak Fajcsik Dániel kőművesmunkásra, aki egy tizenhárom éves leányt elcsábított oda, hogy megrontsa. A kőműves már büntetve volt hasonló bűnért. Letartóztatták.

— **Csak Török-pezsögöt igyunk,** minden jobb üzletben kaphatja.

— **Megszökött foglyok.** Déváról jelentik: A dévai ügyészség fogházából megszökött három fiatalokú bűnös, akiket javítóintézetbe kellett volna szállítani. Lepedőjüket összekötötték és ennek segítségével kimásztak egy ablakrészből és lekusztak az emeletről. Eddig nem sikerült kézrekeríteni őket.

— **Megérkeztek az ujtöltésű zseb-vilnyilámpák Mentze Henrik ujdonságok áruházában,** Piac-u. 38. sz.

— **Lakbészabályzat,** amely világosan feltünteti a háztulajdonosnak a lakóhoz való viszonyát; házbér-nyugtakönyvecske, több évre való; házirend, amely a lakók köteleseit és jogait bőségesen ösmerteti; hirdó; megtérítési kérvény; üres lakás esetére, ismét kiadott lakást bejelentő lapok; építkezési és lakhatás iránti kérvények; kapucédulák minden kiadó helyiség részére lapunk kiadóhivatalában kapható.

— **Az Uránus vásártéri nyári-színházban** ma este 8 órai kezdettel elsőrendű mozgóképműsorral előadás tartatik. A nagyszerű műsorból kiemelendő a 100.000 koronás örökség című szenzációs dráma 3 felvonásban, azonkívül 6 pompás ujdonság is bemutatásra kerül. Olcsó helyvárok. Folytonos bemenet. Utolsó bemenet 9 órakor.

— **Legfinomabb** gyapjuszövetek mesés olcsó árban Kupfer és Társánál. Széchenyitca 1/b.

— **Vizsgálat egy bank igazgatósága ellen.** Szabadkáról jelentik: Megírta „Az Est”, hogy az Adavidéki Közgazdasági Bank válságos helyzetbe jutott, melyet a bank régi vezetőségének könnyelmű és részrehajló gazdálkodása idézett elő. A szabadkai kir. ügyészség nyomozást indított a bank ügyében és most a befejezett nyomozás alapján dr. Costán Miklós vizsgálóbíró a bank igazgatóságának négy tagja: Lepseico Rádó, Barliu Milos, Sedelmayer József és Adámovits Brankó ellen hűtlen kezelésért és magánokirathamisítás büntetéseért elrendelte a vizsgálatot. A terheltek a határozat ellen felfolyamodtak a szegedi ítélőtáblához.

— **A „Nemzeti-kávéházba”** új tagok érkeztek, kik estenként szórakoztatják a kávéház látogató közönségét.

— **Szüreti- és szoba-tűzijátékok,** békák, rakéták, bombák és görög-tűzek **Mentze Henrik áruházában,** Piac-u. 38. sz. Ismétel-adóknak megfelelő kedvezmény.

— **A szökött katona.** Fekete Béla 39. gyalogezredbeli közlegény századától nadrag, oldalfegyver és szíjjazat visszahagyása után megszökött. Azt hiszik Nagyváradon lakó szüleihez utazott. Az ezredparancsnok a debreceni rendőrség útján körözteti

Steckenpferd-liliomteiszappan

Bergmann és Társától, Tetschen a. E. mint eddig, ezután is nélkülözhetetlen a bőr- és szépségápolásnál. Naponta elismerőlevelek. 80 fillérért mindenütt kapható.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ **Bűnügyi főtárgyalások.** A debreceni kir. törvényszék mint büntetőbírószék előtt a jövő hét folyamán a következő ügyek vannak tárgyalásra tűzve:

Október hó 6-án: Tóth István lopás büntette. Méhész Györgyné gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétsége, Burján Miklós lopás büntette, ifj. Varga István lopás büntette.

Október hó 7-én: Polgár Jenő bankhivatalnok sikkasztás büntette.

Október hó 8-án: Goldstein Lajos sikkasztás büntette, Kiss Gábor zsarolás büntette, Bujdosó Imre gondatlanságból okozott súlyos testisértés büntette.

Október hó 9-én: Ormós Miklós halált okozó súlyos testi sértés büntette. Bojtor István sikkasztás büntette.

Október hó 10-én: Ruzsnyák Mihály súlyos testisértés büntette, Harmathy Sándor súlyos testisértés büntette, ifj. Kovács Ferenc lopás büntette.

Október hó 11-én: Buna Károly lopás vétsége, Aszalós József lopás büntette.

Mérték utáni costümök

Bécsi és prágai műhelyben legutolsó divat szerinti kelmékből őszi ujdonságok ::

50

kor-tól kezdve készülnek

Halmágyi divatházában.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	825 —
Osztrák hitel	825.00
4 százalékos törvényárjárdék	81.15
Államvonal	698.50
Jelzálogbank	424.50
Rimamurányi	680.50
Halgotársulat	720 —
Közzeti vasút	644.50

Iránysat:

Magánleszámitolási kamatláb:

Bécs 5¹⁰/₁₆ %, Berlin 4¹/₄ % London —

Budapesti gabonátőzsde.

Svars K. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelölés:	
Buna májusra	10.61
„ októberre	11.48
1914. ápr.	8.05
Ros, októberre	8.87
Zab, októberre	7.49
Tengeri 1918. szeptemberre	7.6
máj	6.81
Készára csendes.	

Ujabb moratórium Szerbiában. Belgrádból táviratozzák: A szerb kereskedők mozgalmat indítottak, hogy a kormány az albán háború miatt hosszabbítsa meg a moratóriumot december végéig. A kormány hajlandó a kérést teljesíteni.

KORONA PASSAGE **URANUS** CSAPÓ-UTCA 17. SZ.

Okvetlen nézze meg!!!

GERMINAL

Zola halhatatlan regényét. — Szociális dráma a bányászéletből, 8 felvonásban.

□ □ □ □

A VILÁG LEGNAGYOBB SZENZÁCIÓJA.

3 órás előadás

Bemutatója Hétfőn, okt. 6-án este 6 órakor!!!

□

Számított jegyek délelőtt 10-1-ig és d. u. 3-tól folytonosan már előre válthatók a pénztárnál.

Telefon: 3—28.

Donogán és Somossy

Hajdúvármegye szállítói nagy áruházába

**megérkeztek az őszi
:: idény újdonságai ::**

Kosztümbelmék — Bluz- és Pongyolakelmék
— Divatselymek — Flanellek — Velezek —
Bársonyok. — Kész menyasszonyi kelengyék.
Külön szőnyegosztály.

HÁZTULAJDONOSOKNAK

Debreczeni lakbér-szabályzat	80 fillér
Házbér-nyugtakönyvecske	40
Házirend	40
Kapuczedula (minden helyiség részére)	10
Üres lakás bejelentési lap	10
Ismét kiadott lakás bejelentési lap	10
Építés engedély iránti kérvény	10
Lakhatási	10 fillér-
ért darabonként kapható	

HOFFMANN ÉS KRONOVITZ

könyvnyomdájában

DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 49.

Iskolaöltönyök

leszállított árban

Grünfeld Adolf és Társa

férfi-, fiu- és gyermekruha-üzletében

Debreczen, Kistemplom mellett,
sarok bolt, kaphatók.

Milliók
használják

köhögés,

rekedtség, katarrhus, elnyálkásodás,
göros és számarhurut ellen

KAISER-féle Mell-Karamellákat

3 fenyővel.

6050 közz. lg bizonyítvány orvostól és magános-
tól biztosítják a sikert.

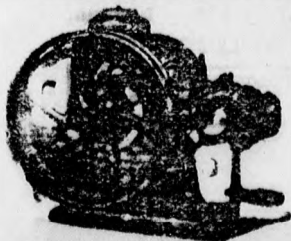
Rendkívül jó ízű és kellemes BONBON.
Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 60 fillér. Kapható:

Mihalovits J., Grósz Nagy Ferenc, Dr. Szelényi Árpád,
Kubek Sándor, Muraközy László, Harsányi Lajos, Kó-
czian Dezső, Kováts L. Nándor, Szentmiklósi Tóth Béla,
Arany S. Árpád, Reichard Sándor gyógyszerészeknél,
Józsa és Jóna és Központi drogeriákban. — Ujfehértón
Trón Gyulánál. — Erimhályfalván Mátrai Ákosnál. —
Derecskén Benkő Sándornál.

A világhírű
és a legújabb rendszerű

BOLINDER NYERSOLAJ-MOTOROK

és azok alkatrészei kizárólag

Anyos Imre cégnél kaphatók
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 17. szám.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jóállás! Jutá-
nyos árak! Kedvező fizetési feltételek!

TELEFON 12-76.

Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket!

Üzletem áthelyezése foly-
tán a raktáron lévő áruk
az alanti árjegyzék sze-
rint olcsó szabott árak
mellett szerezhetők be:

Női felöltő színes, hosszú
8' — 9' — 10' — kor.-tól

Női felöltő sötétkék, hosszú
12' — 14' — 16' — kor.-tól

Női felöltő fekete, hosszú
14' — 15' — 18' — kor.-tól

Leánykabát hosszú, színes
8' — 9' — 10' — kor.-tól

Leánykabát hosszú, kék,
12' — 14' — 16' — kor.-tól

Leánykabát rövid, színes
4' — 5' — 6' — kor.-tól

Női costum színes, angol
18' — 20' — 24' — kor.-tól

Női costum színes, finom
35' — 40' — 45' — kor.-tól

Leánycostüm színes, angolkelme
15' — 16' — 18' — kor.-tól

Gyermekgallérok 3-4 kor.-tól

Pongyolák 6- kor.-tól

Bluzok 3- kor.-tól

Tisztelettel

Halmágyi Sámuel

női és leány-
felöltők áruháza

Piac-utca 47,
:: a főpostával szemben. ::

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

libatollat és pehelyt

akármily mennyiségben veszek és eladok. Vil-
lanyerőre működő gépeimen tisztított fosztott
tollat és pehelyt kelengyékhez állandóan nagy
választékban szolgálhatok. Használt toll tisztítá-
sát elvállalom Tisztelettel:

Katz Áron tollnagykereskedő,
Debreczen, Hatvan-utca 74.

Telefon 945.

Telefon 945.

Tüzifa, kőszén

igen olcsón beszerezhető
SZÜGYINÉL, (Hungária-malom mellett.)

Ugyanott 2 és 3 méteres
akácfaék olcsón kaphatók.

Aki jó péksüteményt és komlós házikenyeret

akar enni, az kérje a HOLSTEIN-féle gyártmányt.
Debreczen, Méliusz-tér 8. szám. Telefon 12-64

Valódi védjegyű

Őszi trágyázás!

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb
foszforsavas műtrágya!
Óvakodjunk a hamisításoktól!
Csak akkor valódi, ha
ily zsákban van és ere-
deti ólomzár van rajta.
Minden zsák tartalom-
jegyzékkel van ellátva!

KALMAR VILMOS

Thomasphosphatfabriken Berlin vezérképviselője
Budapest, VI., Andrássy-ut 49. sz.
Raktár Debreczenben: Kontsek Gézánál.

Különbösen a jelenlegi rendkívül olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat.

Tíz szög 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér. ::

APRÓ HIRDETÉSEK

Vastag betűből szedve minden szó 10 fill. Apró hirdetések előfizetendők. ::

Videkről
apróhirdetéseket legelőszerebb postautalvánnyal feladni. Az apróhirdetés szövege a postautalvány szelvényén élér. — Zárt levélben is lehet; akkor a hirdetés ára levélbélyegben csatolandó.

Apróhirdetésre
telefonon felvilágosítással nem szolgálunk.

Jeligés leveleket
csakis kellő igazolás ellenében ad ki a kiadó hivatal.

A Debreceni Független Ujság
telefon számai:
Szerkesztőség 3-39
Kiadóhivatal 3-39 és 18
Nyomda 18

Üzlet

CIRIN
parket és linoleum kenőcs kefével nélkül fényes és sikos. Aparkettet szép világosan tartja. — Kapható a DEUTSCH-üzletekben. 13

VALÓDI
édes, nemes szegedi paprikakülönlegességek őrési raktára Lindenfeld J. Jenő fűszer-, gyarmat-áru nagykereskedésében, pénzügyi palota. Telefon 79. sz. 1755

Különtéle

Mig a készlet tart
az új Béka áruházban Piac- és Hatvan-utca sarkán legújabb faconis selyem bluzok 10 korona. Szövet etamin és batizt bluzok 5 korona, 1 vég angol vászon finom szálú 11 korona, egy kész rumburgi lepedő varrás nélkül 2-40 korona, szövet maradékok 140 cm széles 3 korona. Férfi ingek és fehéreneműek remek választékban. Fiu és leánykaruhák remek választékban. Csekély bevásárlásnál sok pénzt takaríthat meg a Béka áruházban. 1715

VIZVEZETEK,
csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben jóállás mellett. Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készítenek. Házak évi jókarban tartását csekély díjazásért vállalom. Gyenes Antal, Miklós-utca 29. sz. Telefon 973. 34

Mos Dames:
Egyszeri próba meggyőzi, hogy szeplőt, májfoltot, pattanást, vimmedlit, minden bőrruhaságot az országghírű ártalmatlan, Ma-tild arczenőcs, krém és szappan okvetlen elműlasztja. Ha nem, árát minden kibeszélés nélkül visszaadom. Semmi rizikó, próbálja meg. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Főraktárak: Józsa és Ióna és Tóth Béla utóda Kubek Tiszapalota. 2416

Jó
házi koszt kihordásra, esetleg bent kosztolásra is kapható Zöldfa-utca 0. sz. 422

MAISON BIRÓ

angol női szabó Szalonját, mely 8 évig Budapesten létezett, Debreczenben Deák Ferenc-utca 13. szám alá helyezte át. Mérték után készít finom szövetből selyem béléssel. Kosztümöt 90, raglánt 70, plüss kabátot és színházi köpenyt 100 K. Hölgyek által hozott kelméből fazon 40 K. Elsőrendű munka. 2217

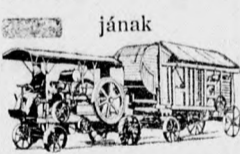
Lakbérnyugtakönyveske,
házbérnyugtakönyveske, kapucédula mindenféle helyiségrészre, házirend, házadó megterítési, építkezési, lakhatási engedély iránti kérvények és lakás bérbeadási jelentések, lapunk kiadóhivatalában kaphatók. 172

OKTÓBERI MÁV. MENETREND
már megjelent és 20 fillérjével kiadóhivatalunkban, Piac-utca 49 és az összes dohánytözsdekben kapható.

Püspöhládában a Royal-szállodában

minden időben kényelmes szobák, meleg és hideg ételk kaphatók. Mérsékelt árak, pontos kiszolgálás. Csengő a kapunál. A n. é. utazó közönség becses pártfogását kéri: Szántó Márton, tulajdonos. 1801

MOTOR

jának
javítását ne halassa tavaszra, amikor nincs idő a gondos elkészítésre, hanem kérjen költségvetést

Ráldor M.

motor- és gépműhelytől
Budapest, Szondy-utca 56,
ahol legpontosabban készül. Benzín- és nyersolajmotor minden nagyságban raktáron. Magánjárókat átalakít. 2299

Hálószoba,

több rendbeli butorok, diványok, sparherd elköltözés miatt igen jutányosan

eladó.

Miklós-utca 26, vagy Nagy Sámuel tözsde Városház alatt.

Szüts István

url- és egyenruhaszabónál lehet legelőszerebb legdivatosabb ruhát rendelni. Nagy választék bel- és külföldi szövetekben. 1835

Hunyadi-utca 13.

Lakás

Miklós-utcai 21 szám alatt egy nagyobb udvari lakás azonnal, vagy november 1-re kiadó. Irodának is nagyon alkalmas. 836

Bólihelyiség
Miklós-utca 22. szám alatt olesón, azonnal kiadó. Mészárszéknek, hentesnek vagy borbélynek igen alkalmas. Értekezhetni a fűszerüzletben

Lakatos- vagy asztalosműhelynek való helyiség és egy szoba kiadó. Széchenyi-utca 44. szám. 727

OKTÓBERI MÁV. MENETREND
már megjelent és 20 fillérjével kiadóhivatalunkban, Piac-utca 49 és az összes dohánytözsdekben kapható.

Adás-vétel

Használt
nagy boroshordók és 2 darab használt nagy mérleg eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2315

Káposztás
hordó eladó teljesen jókarban levő, megtekinthető Piac-u. 77. sz. I. em. 6. alatt. 129

Butorok
legelőszerebb kaphatók, havi részletfizetésre is. Weisz Gyula asztalos és kárpitosnál, Széchenyi-u. 19. Minden kárpitos munkát felvállal. 1923

Féleméletes
modern ház 32000 koronáért eladó, 50000 koronában visszamaradt. Kemény falépcső, darabja 7 korona. Pinceajtófelek, kemény faküszöbök, két lóra új szerszám nickelcsattokkal, két lóra igazszerszám, alig használt 2 kerekű targonca festőnek, vagy hordárnak. Apafi-u. 22. Ugyanott több új ház eladó. 288

Eladó gépek:
egy 6 HP Schuttelworth magános cséplő 21176 szám, egy 6 HP Ruszton Proctor garnitúra és 2 pár Hoffher és Schranz-féle. 4 évesek. Értekezhetni Hajduböszörményben, Fehértói-utca 686. szám. 211

Ebédő
legújabb füstölt tölgy és egy tömör hálószoba egészen új eladó nagyon olesón. Erzsébet-utca 6, az asztalosnál. 285

Geréby-te. ep
András-utca 3. számú ház nagy telekkel, feltűnő olesón eladó. Vételhez pénz nem kell. Értekezhetni Piac-utca 51. Takarékpénztárnál. 284

Konyha- és előszoba-
berendezések készen kaphatók nagy választékban Weisz Ferenc asztalosnál, József kir. herceg-utca 7. szám. Telefon: 10-90. 1

Ebesi pusztán
13 köblös 200 négyszögöl haszonbérbe kiadó. Értekezhetni Honvéd-utca 70. szám. 2304

OKTÓBERI MÁV. MENETREND
már megjelent és 20 fillérjével kiadóhivatalunkban, Piac-utca 49 és az összes dohánytözsdekben kapható.

Állás

Házaló ügynökök
kerestetnek sürgősen. Piac-utca 49. 327

Czimbalmot
tanít előkelő tanárnő, kitűnő módszer szerint. Csak még néhány szabad órája van. Cim a kiadóhivatalban. 959

Kereskedelmi
végzett intelligens uri leány, gyors- és gépirásban jártas, irodai alkalmazást keres. Hatvan-u. 42. sz. Telefon 713. 364

Viceházmester
kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 339

Varrólányok
felvétetnek, bentlakók is Pácsrta-u. 54. 340

Tisztviselő
delutáni foglalkozást keres, akár egész napra is. Cim a kiadóhivatalban. 342

Viceházmester
keresünk felvilágosítást ad a házfelügyelő, Piac-utca 34. sz. 2325

Ügyes,
jóravaló fiu tanulólul felvétetik Frank Imre uri dívatüzletében. 2310

Iózan életti
keresztény, intelligens, szorgalmas ember, nagy családdal, irodai vagy más eféle állást keres. Vidékre is elmegy. Szíves megkeresések a kiadóhivatalba intézendők. 202

OKTÓBERI MÁV. MENETREND
már megjelent és 20 fillérjével kiadóhivatalunkban, Piac-utca 49 és az összes dohánytözsdekben kapható.

!! MEGÉRKEZETT !!
MOSKOVITS JÓZSEF
uri szabó dívattembé a legfinomabb angol
DIVAT SZÖVETEK
városi új bérház 26. A nagyérdemű urak pártfogását kéri, tisztelettel:
MOSKOVITS JÓZSEF

Tisztán kezelt borok.

ÉRTESÍTÉS
„CSOKONAI“
Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy a **Csapó-utca 14. szám alatt** levő tések (abonnomák) jutányos árakban, bármely naptól kezdve kaphatók. A nagyközönség szíves pártfogását kérve, teljes tisztelettel
NAGY ÁRPÁD, a „Csokonai“ vendéglő tulajdonosa.
Naponta frissen csapolt kőbányai sör.

NEUMANN M.
ruhaáruháza
cs. és kir. udvari és kamarai szállító
Debreczen, Piac-utca 51. szám, a postával szemben.
Férfi öltönyök: 36-, 40-, 44-, 50-, 56-, 64- korona.
Férfi felöltők: 36-, 44-, 56-, 64-, 76-, 88-, 100 korona.
Férfi téli felöltők: 44-, 56-, 64-, 78-, 90-, 110-, 130- korona.
Öltönyök és felöltők mérték szerint is készülnek legfinomabb gyapjuszövetekből.
Képes árjegyzék ingyen. Csak legjobb minőség. Gazdag választék. Olesó árak. Postal szétküldés utánvétellel. Még nem felelő árak készséggel kiscseréltetnek, vagy kívánatra a pénz visszaterítetik.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49., a főpostával szemben.